

Asia: VN/32537/2022

Yrityksille myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvien käytäntöjen kehittäminen

1 LAUSUNNONANTAJAN TAUSTATIEDOT

Valitse sopivin vaihtoehto:

Valtionapuviranomainen

2 SELVITYS

Mitä mieltä olette raporttiluonnoksesta yleisesti? Liittyykö yrityksille (ja muille taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille) myönnettäviin valtionavustuksiin jokin sellainen asia, jota raporttiluonnoksessa ei vielä käsitellä tai oteta huomioon? Jos niin, mikä?

Yleisesti voi todeta, että raporttiluonnoksessa on käsitelty hyvin kattavasti liittyen valtionavusteiseen toimintaan. Johdanto-osuuteen on koottu paljon tietoa valtionavustuksiin ja -tukiin liittyen. Raporttia voi hyödyntää laajasti myös muissa käyttöyhteyksissä.

Suurin osa ehdotuksista (luvut 3-6) ovat luonteeltaan sellaisia, jotka vastaavat suurelta osin laajemmin koko valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisaatiohankkeen tavoitteita, ja näitä ehdotuksia voidaan luontevasti laajentaa myös muihin avustuksen saajaryhmiin kuin yrityksiin. Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisaatiohanke käynnistyi alkuvuodesta 2019 ja jatkuu vuoden 2023 loppuun.

Lukuun 6 sisältyvä valtionapuviranomaisiin kohdistuva vähimmäistietojen toimittaminen on lakisääteinen velvoite 1.10.2023 alkaen (rajatuilta osin valtionapuviranomaisista tätä myöhemmin).

3 YRITYSJAOSTON TEKEMÄT KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Valtionavustuslakia aletaan uudistaa yrityksille myönnettävät valtionavustukset ja niihin liittyvät käytännöt huomioon ottaen | Luku 3

Ehdotukset ovat kannatettavia. Tätä yrityksille myönnettävien avustusten osa-aluetta valtionavustuslaissa ei juurikaan tällä hetkellä säännellä, vaan niitä koskeva sääntely on

erityislainsäädännössä. Kuten raporttiluonnoksen sivulla 47 todetaan, valtionavustuslaki on ollut voimassa yli 20 vuotta, eikä siihen ole tuona aikana tehty valtioneuvoston tai yritystukiin liittyviä muutoksia. Valtionavustuslaki on yleislakina hyvin keskeinen säädös yhtenäisiä toimintatapoja luodessa.

Valtionavustuslain asetuksenantovaltuudet tulisi uudelleenarvioida. Tällä hetkellä asetuksenantovaltuudet on joissakin tilanteissa koettu melko suppeiksi, joten ne voisivat olla luontevasti ainakin jonkin verran nykyistä laajemmat. Mikäli havaitaan, etteivät asetuksenantovaltuudet tietyssä tilanteessa riitä tietystä avustuksesta tai avustusjärjestelmästä säätämiseen, on vaihtoina käytännössä joko soveltaa yleislainsäädäntöä tai käynnistää erityislainsäädäntöön tähtäävän hallituksen esityksen valmistelu. Erillislakien valmistelu vie huomattavasti pidemmän ajan verrattuna asetustasoiseen valmisteluun.

Valtionapuviranomaisten välistä tiedonvaihtoa tulisi lisätä. Esimerkiksi integraatiot eri tietojärjestelmien välille tukisi osaltaan tätä tavoitetta. Tällä hetkellä rakenteilla oleva valtionhallinnon yhteinen avustusten hallinnointijärjestelmä on tässä keskeinen työkalu, mistä tiedot tulisi välittyä automaattisesti eteenpäin.

Luonteeltaan erilaisiin valtionavustuksiin on tarkoituksenmukaista kohdistaa erilaisia yleisiä tai erityisiä edellytyksiä säätäen niistä valtionavustuslaissa. Esimerkiksi velvoitteidenhoitoselvitys tulisi tietyissä tilanteissa olla luonteva osa avustusvalmisteluprosessia ja sen vaiheen läpäiseminen samalla edellytys valtionavustuksen myöntämiselle. Tämänkaltaisten tietojen selvittäminen tulisi lähtökohtaisesti olla tulevaisuudessa uuden avustustenhallinnointijärjestelmän kautta automaattisesti tai korkeintaan vähällä vaivalla toteutettavissa.

Viittaukset valtionavustuslaista valtioneuvoston säädöksiin on myös kannatettava ehdotus. Viittaussäännökset lisäävät informatiivisuutta ja osaltaan selkeyttävät eri säädösten keskinäistä suhdetta.

Valtionavustukset suunnitellaan ja niiden vaikutukset arvioidaan huolellisesti | Luku 4

Ehdotus on kannatettava. Tämä tavoitetila voi arvioida toteutuvan jo nyt ainakin osan valtionapuviranomaisten osalta. Luvussa kuvatut tavoitteet vastaavat suurelta osin laajemmin koko hankkeen tavoitteita, vaikkakin tässä valtioneuvoston kontekstiin rajattuna. Siten tämän ehdotuksen sisältöä voidaan luontevasti laajentaa myös muihin avustuksen saajaryhmiin.

Yhteisillä digitaalisilla palveluilla lisätään valtionavustustoiminnan tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä ja helpotetaan valtionapuviranomaisten välistä relevantin tiedon vaihtamista | Luku 5

Ehdotus on kannatettava. Tämä tavoitetila voi toteutua jo nyt joidenkin valtionapuviranomaisen osalta. Luvussa kuvatut tavoitteet vastaavat suurelta osin laajemmin koko hankkeen tavoitteita, vaikkakin tässä valtioneuvoston kontekstiin rajattuna. Siten tämän ehdotuksen sisältöä voidaan luontevasti laajentaa myös muihin avustuksen saajaryhmiin.

Tietovarantojen ja palveluiden yhteentoimivuutta lisätään valtionavustustoiminnassa | Luku 6

Ehdotus on kannatettava. Luvussa kuvatut tavoitteet vastaavat suurelta osin laajemmin koko hankkeen tavoitteita, vaikkakin tässä valtioneuvoston kontekstiin rajattuna. Siten tämän ehdotuksen sisältöä voidaan luontevasti laajentaa myös muihin avustuksen saajaryhmiin.

Lukuun 6 sisältyvä valtionapuviranomaisiin kohdistuva vähimmäistietojen toimittaminen on lakisääteinen velvoite 1.10.2023 alkaen (ja rajatuilta osin valtionapuviranomaisista tätä myöhemmin). Tavoiteltavaa on se, että tiedot siirtyisivät automaattisesti avustustenhallinnointijärjestelmän eri osa-alueista toiseen ja niin, että rakennettaisiin mahdollisimman pian tarvittavat integraatiot eri viranomaisten tietojärjestelmien välillä, kuten tietojen siirtyminen yritystukirekisteriin. Muutamien eri tietojärjestelmien välisiä yhteyksiä onkin ilmeisesti jo toteutettu.

Mikäli tietoja joudutaan syöttämään manuaalisesti ja vieläpä hieman eri tietosisältöjä erikseen eri tietovarantoihin, se vie runsaasti aikaa. Pitäisikin varmistaa se, että eri järjestelmien perustoiminnallisuudet olisivat mahdollisimman pian käytettävissä ja että tiedot siirtyisivät automaattisesti tarvittavilta osin.

Huomionarvoista on myös, että osalla valtionapuviranomaisista on käytettävissä tietyiltä osin kehittyneempiä tietojärjestelmiä kuin yhteinen valtionavustusten hallinnointijärjestelmä. Valtionapuviranomaisten toimintamäärärahojen vähentyessä lähivuosina uuteen yhteiseen valtio-onavustusten hallinnointijärjestelmään kohdistuvat odotukset ovat suuret. Toivottavasti uusi järjestelmä pystyy lunastamaan nämä odotukset joko kokonaan tai ainakin suurelta osin.

Kuten yritysjaosto raporttiluonnoksen sivulla 104 toteaa, valtionavustustoiminnan digitaalisia palveluja on kehitettävä jatkossakin asiakaslähtöisesti ja tavalla, joka lisää niin valtionapuviranomaisten kuin valtionavustusten hakijoiden ja saajienkin toiminnan tehokkuutta.

4 VALTIONAVUSTUSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Voitte antaa valtiovarainministeriön valtionavustushankkeelle yleistä palautetta valtionavustustoiminnan kehittämistä ja valtionavustusprosessin digitalisointia varten.

Hanke on ollut tarpeellinen ja siinä on saatu aikaan laaja-alaisesti sekä paljon monilla eri osa-alueilla. Kaikkea tavoiteltua ei ole saatu kuitenkaan toteutettua suunnitellulla tavalla. Esimerkiksi yhteisen avustusten hallinnointijärjestelmän rakentaminen on viivästynyt alkuperäisestä aikataulusta. Toivottavasti kehittämistyö jatkuu hyvässä poikkihallinnollisessa yhteistyössä edelleen myös hankekauden päättymisen jälkeen.

Koivisto Taru
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kauttonen Lassi
Sosiaali- ja terveysministeriö